

Dom og gjøre hans Tanker sikkrere og skarper, men det bør ikke forulempe og forurolige hans Sind, og bringe ham til at tage saadanne Beslutninger i det nærværende Dieblit, at han selv i Fremtiden kommer til at lide derunder. Det ærede Medlem har for endeel gjort opmærksom paa denne Paragraphs Historie. Det er ganske rigtigt, at det er det ærede Medlem, som har givet den dens Form; han har altsaa en vis Faderfærlighed for den, og han har ogsaa vist, at han kjender den nøie, idet han har gjort opmærksom paa, at det lille Ord „paany“ kunde faae en stor Betydning, og betyde saameget, at dersom man kunde finde et eller andet Slags forebyggende Forholdsregel, som ikke før havde været brugt, saa havde man Lov til at bruge den for Fremtiden; det vil altsaa sige, naar man kunde faane en saadan Forholdsregel fra et eller andet Land, og føre den ind her, saa havde man Lov dertil. Er det Meningen af denne Passus i Grundloven, saa siger jeg, at det er endnu værre, at vi have en saadan Bestemmelse. (Barfod: Det har ikke været min Mening, da jeg skrev denne Bestemmelse!). Ja, det ærede Medlem siger, at dette ikke har været hans Mening, da han skrev Bestemmelsen, men det var Fleertallets Mening, da den blev vedtaget, og han har selv maattet erkjende, at det ligger i Paragraphen. Den øvrige Deel af Paragraphens Historie er følgende: da den i det oprindelige Grundlovsudkast blev forelagt til Overveielse af Regjeringen, lod den saaledes: „Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene;“ — yderligere Tilføining fandtes der ikke, og det er ogsaa alene dette, som jeg troer for Fremtiden bør blive staaende. Efterat Paragraphen var behandlet i Udvalget, blev den affattet paa følgende Maade: „Trykkesfriheden er sikkrer under Ansvar for Domstolene uden nogensinde at kunne indskrænkes ved Censur, eller andre præventive Forholdsregler;“ den indeholdt saaledes i det Væsentlige det Samme som § 91 nu, men det fremmede Ord „præventiv“ fandtes anstødeligt, og da fandt det ærede Medlem, som nys talte, en Maade at affatte Paragraphen paa, som vistnok ogsaa var bedre, og tillige mere dansk; men man vil

altsaa see, at Regjeringens oprindelige Mening har været at sikkre Trykkesfriheden igjennem Grundloven, men ikke at have en Bestemmelse af denne Natur; at denne Bestemmelse maaskee ved et Slags Smitte fra den belgiske Forsatning er bleven tilføiet, er gjerne muligt. — Men, hvilket Spørgsmaalet end er, saa ere vi jo ikke uenige om Paragraphens Grundvæsen, som er det, at Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene. Det Øvrige ville vi maaskee nok komme til Enighed om, nemlig at give Paragraphen en noget forandret Form; der behøves ikke megen Forandring, men jeg troer, at der behøves saa megen, at den lovgivende Magt kan kræve som Ret at blive kaldt med paa Raad, dersom det nogensinde skulde vise sig, at man trængte til saadanne provisoriske Foranstaltninger, som her have været omhandlede, vel at mærke, naar man ikke var istand til hurtigen at finde paa andre Foranstaltninger end de dem, man tidligere havde brugt; thi havde man Midler til at finde andre, og var man opfindsom nok til at finde dem, saa vide vi jo, at man kunne spare sig Uleiligheden med at høre den lovgivende Magt; thi saa kunde man gaae lige løs derpaa. Jeg troer, at, naar vi komme til at fastsætte, at saadanne forebyggende Forholdsregler ikke tør sættes igjennem ved en Lov, som har Varighed, men kun ved en temporair Lov, saa vil der omrent være vundet Alt det, man behøver; thi, da har man opnaaet det Gode, at enhver saadan Lov falder bort, naar et vist Måremaal er omme, hvis den lovgivende Magt ikke mere giver den Berettigelse til at bestaae. Det er Englands Exempel, som i denne Henseende ogsaa lyser for os. England har ved flere Leiligheder for enkelte Dele af Landet, og i visse Tilfælde for hele Landet, hævet væsentlige Dele af sine Grundfriheder, men det har altid gjort det for et vist Måremaal, f. Ex. 3 til 5 Aar, og derved har man vundet en overordentlig stor Sikkerhed.

Premierministeren: Jeg har med stor Fornøielse hørt de skarpsindige og i Sandhed praktiske Bemærkninger, som den ærede Ordfører har gjort i Anledning af § 91 i Grund-